

СКЪРТЪ ДЕСКРИЕРЕ А БАССАРАБИЕИ.

Бассарабия се търнишете ла апъс къ Бъковина ші къ Молдавіа, ла мѣзъ-пѣнте ші ла рьсьрѣтъ къ Подоліа, де каре се деспарте прѣн Флэвѣлэ Ністрэ, ла мѣзъ-зі къ тареа нѣгръ ші къ Дънѣреа прѣн каре се деспарте де България.

Копрѣсълэ Басарабіеи се дѣтѣнде прѣсте 860 мѣларе џеографѣче пѣтрате, саз прѣсте 3,310,000 џѣлѣи де пѣшѣнтъ.

Рѣзрѣле челе маі дѣсѣпнате але Басарабіеи сѣнт:

Ністрѣлэ саз Дънастрѣлэ, дѣ векѣме Тѣра (Турас), каре ісѣореште дѣн пѣлеле деспрэ мѣзъ-пѣнте але мѣнѣлоръ Карпаѣи дѣ Галѣдіа, кърѣе спре рьсьрѣтъ пѣпъ ла котѣлэ Калиосъ, апоі се дѣтѣрѣче спре мѣзъ-зі, фортѣмъ мѣлѣме де дѣкѣче, прѣмеште де а дрѣпта са рѣжълэ Рѣзѣлэ, ші маі пре зрѣмъ се варсѣ дѣ тареа нѣгръ, дѣнѣ че аз фортатъ ла гѣра лѣи зѣлэ лакъ џѣрте таре.

Прѣтѣлэ, дѣ векѣме Піретѣлэ (Pyretus), ісѣореште дѣн пѣлеле Карпаѣлоръ, кърѣе спре рьсьрѣтъ пѣпъ ла котѣгѣра Ліпканѣлоръ, апоі се дѣтѣрѣче спре мѣзъ-зі, ші се варсѣ дѣ Дънѣре дѣнтре Рені ші Галаѣи.

Дънѣреа, дѣ векѣме Істрѣлэ, каре кърѣе спре рьсьрѣтъ, се дѣшпартѣ дѣ треі враѣе марі, ші се варсѣ дѣ тареа-нѣгръ. Браѣлэ де ла мѣлѣкѣ се пѣмеште Сѣліна, еарѣ чѣлэ де кѣтрѣ мѣзъ-пѣнте спре Басарабіа се пѣмеште-Кіліа.

Басарабіа арѣ маі мѣлѣе лакѣзрѣи дѣсѣпнате, ла Дънѣре ші ла тареа-нѣгръ. Ла Дънѣре сѣнт: Лакѣлэ Кагѣлэи, лакѣлэ Галпѣгѣлэи, лакѣлэ Калтаѣлэи, лакѣлэ Кітаїѣлэи. Ла тареа-нѣгръ сѣнт: лакѣлэ Сассікѣлэи, лакѣлэ Алѣвегѣлэи, дѣшпѣрдѣтъ дѣ треі, карі се дѣшпартѣ де тареа нѣгръ пѣмаі прѣн о лімѣв дѣ-

гѣстѣ де пѣшѣнтъ; лакѣлэ Ністрѣлэи ла гѣра ачѣстѣи флэвѣи, къ о ісѣлэ шікѣ ла вѣрѣсѣтѣра са дѣ тареа-нѣгра.

Дѣн џіе каре дѣнтре ачѣсте лакѣзрѣи се варсѣ зѣлэ саз маі мѣлѣе рѣзрѣи, карі пѣртѣ тотѣ ачѣле пѣшѣрѣи; чѣлэ маі дѣсѣпнатѣ есте рѣжълэ Къндѣкѣ, каре се варсѣ дѣ лакѣлэ Сассікѣлэи.

Мѣнѣіи. Дѣн мѣнѣіи Карпаѣлоръ се дѣтѣнде зѣлэ ратѣ тарѣ: дѣнтре Прѣтѣ ші Ністрѣ паралѣлэ къ ачѣсте дѣн зрѣмъ пѣпъ ла котѣлэ Калиосъ, апоі се дѣтѣрѣче спре мѣзъ-зі ші се прѣфачѣ дѣ треі кѣлѣи: кѣлѣме Ністрѣлэи, кѣлѣме Прѣтѣлэи ші кѣлѣме де мѣлѣкѣ. Ачѣаста есте чѣа маі тарѣ ші се дѣтѣнде пѣпъ ла лакѣлэ Сассікѣлэи. Пѣрѣлѣе, че кърѣе дѣн ачѣсте деалѣзрѣи спре Ністрѣ, Прѣтѣ, Дънѣре ші тарѣа-нѣгръ, сѣнт маі тѣѣе скѣрте ші вара сѣчи, џѣара дѣн лѣзѣтрѣ прѣн зрѣ-тарѣ есте ліпсѣтѣ де апъ. Пѣдѣзрѣи сѣнт пѣдѣне; дѣсѣ пѣшѣніи дѣтѣнсе.

Пѣшѣнтѣлэ дѣ џѣперѣ есте родѣторѣи, џаѣе грѣжѣ вѣзѣ; парѣа де кѣтрѣ Дънѣре ші тарѣа-нѣгръ прѣдѣче ші вѣнѣ. Анѣмале доместѣче ші сѣлѣатѣче се пѣтрѣскѣ џѣрте мѣлѣе дѣ Басарабіа, тѣрѣме де оі, воі ші де кай, дѣн каре се вѣнде зѣлэ пѣшѣрѣ тарѣ не тотѣ апѣлэ дѣ Австрѣа пѣнтрѣ мѣліѣдіа зѣшѣрѣ.

Локѣігорѣи Басарабіеи сѣнт Рѣшѣні, венѣдіи дѣ ачѣсте џѣрѣ не ла апѣлэ 106 дѣпъ Хрѣстѣсѣ, сѣнтѣ імперѣторѣіѣлэ Траіанѣ. Дарѣ џѣарѣ де Рѣшѣні маі сѣнт Рѣшѣи, България ші Жіданѣи. Тѣѣи дѣшпрѣзѣлѣ факѣ апрѣѣне ла зѣлэ мѣліонѣ де сѣџѣлѣте, дѣнтре карі маі вѣне де џѣзѣмѣтѣте сѣнт Рѣшѣні.

Рѣшѣніи, Рѣшѣи, Българияи сѣнт крѣмѣтіи де рѣгѣлэ рьсьрѣтеанѣ, Жіданѣи зрѣмѣзѣ дѣвѣдѣтѣра лѣи Моісі.

Басарабіа аз фѣст дѣнаіте де апѣлэ 1812 о парѣе а Молдавіеи, ла апѣлэ ачѣста дѣ зрѣма зѣлэ

трактатъ джкѣиатъ ла Бзкрешті дитре Рѣсія ши Търчи, аз трекътъ ла Рѣсія сънтъ нѣме де про-вѣдъ, ши се гзвернезъ де кѣтръ зѣз прешедѣнте саз гзвернаторѣ, каре дши аре решедѣнда са ла Кішеневъ.

Басаравіа се дшпарте фѣрште дн треі пѣрді прѣнципале: 1. Трапеззлз де сѣсз, каре се дитѣнде дитре Бзковіна, Ністръ ши Прѣтъ, пѣлъ ла локълз знде рѣзрѣле ачестеа се диторкъ спре мѣзъ-зі; 2. дн реѣзвнеа Рѣзтзлзві, ши 3. дн реѣзвнеа Кзндзлзлзві.

Дн векѣме тѣтъ дѣра се дшпѣрдіа ка ши Молдавїа, дн дѣра де сѣсз ши дн дѣра де діосз, каре се деспѣрдіа прѣн лѣна трасъ де ла Ліпканла Калїосз, адекъ дѣра де сѣсз копрѣндеа нѣмаі Трапеззлз, ши се нѣнїа атзчї дѣзтзлз Хотѣнзлзві, тѣтъ чевалалъ парте се зїчеа дн денере дѣра де діосз, ши нѣмаі партеа де пре лѣнгъ лзкзрї се нѣнїа Басаравїа, еаръ маі пе зрѣ Бзѣїанз.

Акзтз се дшпарте дн 8 дѣзтзлзрї саз дістрїкте:

1. Дѣзтзлз Хотѣнзлзві, 2. алз Сорочей, 3. алз Блѣділорз, 4. алз Орхеїлорз, 5. алз Кішеневлзві, 6. алз Тїгїнеї, 7. алз Фрзтбѣсеї, 8. алз Четъдії-алзвѣ.

Фѣе каре дістрїктъ се сѣнт-дшпарте дн маї пѣлте черкзрї саз околѣ. Дн фзрѣтеа дістрїктелорз се афлъ адмїнїстраторї, ши дн фзрѣтеа черкзрїлорз вїче-адмїнїстраторї саз коммїсарї. Коммїнїтѣдіе дши аз маїстрателе лорз.

1. ДѢЗТЪЛЪ ХОТІНЪЛЪІ.

Дѣзтзлз Хотѣнзлзві се дитѣнде дитре Бзковїна, Ністръ ши Прѣтъ прѣсте 73 мїліаре геогрѣфїче пѣтрате, пѣтѣнтз мѣнтосз; тѣїатъ де мѣлте пѣрѣїе каре се варсъ дн Прѣтъ ши Ністръ, кз пѣдїнтеле пѣдзрї: пѣтеръ ла 160,000 локзїторї. Локзрїле челе маї дшсепнате сѣнт:

Хотѣнзлз саз Готїнзлз саз Гоѣїнзлз, лѣнгъ Ністръ, кз 20,000 локзїторї, четате фортїфікатъ, рензмітъ дн історїа Молдавїеї пѣнтрз мѣлтеле вѣтї че с'аз дитѣмплатъ ачї дитре Молдавї, Полонї, Казачї, Тѣтарї, Рѣші ши Търчї. Де ла Хотѣнз прѣсте Ністръ ера дн векѣме Клепїдава, четате дачїкъ, де ла каре пѣте къ ши-аз лзатъ дшсѣші Хоѣїнзлз нѣтеле сѣз, фїїндз къ Клептес дшсѣтнѣзъ гречеште Ходъ. Дитр'о мїкъ дістандъ спре мѣзъ-пѣнте, дн Подолїа, есте Камепїда, фамѣсъ дн тотъ вѣкзлз де мїзлокъ,

пѣнтрз мѣлтеле вѣтї дитре Полонї, Молдавї ши Търчї. Кѣндз ера сѣнтъ domnia Moldaviei, Хотѣнзлз авеа зѣз Пѣркълзлз (Purgolabus) саз Кастеланз кз пѣтере фѣрте дитѣнз; астѣзї аре зѣз адмїнїстраторѣ чївїл ши зѣз коммандантз мїлітарѣ. Дн Хотѣнз се афлъ о скѣлъ прїмаръ. — Ліпканїї, орашз де мїзлокъ ла котїтзра Прѣтзлзві, де ла Рѣдзлзді прѣсте апъ. — Брїчїанїї ши Сѣкзрїанїї, маї тотъ дитр'о лѣїе спре Ністръ. — Медїндїї лѣнгъ пѣрѣзлз Раковедз прїн каре се тѣрѣїнѣште ачестз дѣнтз.

2. ДѢЗТЪЛЪ СОРОЧЕІ.

Дѣзтзлз Сорочей се дитѣнде пре лѣнгъ Ністръ дн реѣзвнеа сѣперїоръ а Рѣзтзлзві, прѣсте 81 мїліаре геогрѣфїче пѣтрате, ши пѣтеръ ла 105,000 де локзїторї. Локзрїле челе маї дшсепнате сѣнт.

Сорока лѣнгъ Ністръ, кз 10000 локзїторї, четате веке а Молдавїеї ши фамѣсъ дн історїе, есте ши акзтз вїне дитѣрїтз; дн векѣме авеа дої коммандантї, акзтз есте решедѣнда адмїнїстраторїзлзві. Де ла Сорока прѣсте Ністръ дн Подолїа, есте Черїновка. — Дн сѣсз де Сорока пре лѣнгъ Ністръ есте орьшелзлз Отакзлз кз трекутѣре прѣсте Ністръ ла Мовїла дн Подолїа. — Дн діосз де Сорока пре лѣнгъ Ністръ есте сѣтзлз челе маре нѣмітз Вадзлз Рѣшкѣвзлзві кз трекутѣре прѣсте Ністръ ла Рашковз дн Подолїа.

3. ДѢЗТЪЛЪ БЪЛДІЛОРЪ.

Дѣзтзлз Блѣділорз, дн векѣме дѣзтзлз Іашїлорз, се дитѣнде пре лѣнгъ Прѣтъ дитре дѣзтзлз Хотѣнзлзві ши алз Сорочей, прѣсте 108 мїліаре геогрѣфїче пѣтрате, ши пѣтеръ 117,000 локзїторї. Локзрїле прїнципале сѣнт:

Блѣдії лѣнгъ Рѣзтз дн мїзлокзлз дерїї кз 12,000 локзїторї; решедѣнда адмїнїстраторїзлзві; ачї се фаче зѣз теркатъ фѣрте дшсѣтнате де вїте дн лѣна лѣї Авзѣстѣ. Флѣлештїї спре Прѣтъ, ши Сѣзлїанїї лѣнгъ Прѣтъ, кз трекутѣаре дн Молдавїа.

4. ДѢЗТЪЛЪ ОРХЕІЛОРЪ.

Дѣзтзлз Орхеїлорз се дитѣнде пре лѣнгъ Ністръ спре мѣзъ-зі де ла дѣзтзлз Сорочей ши алз Блѣділорз, прѣсте 77 мїліаре геогрѣфїче пѣтрате, ши пѣтѣре ла 123,000 локзїторї. Орашеле прїнципале сѣнт:

Орхеїї, лѣнгъ рѣзлз Рѣзтз, кз 10,000 ло-

28. NOEMBRIE 1855. ЦІГАНЪЛЪ.

Мърізкъ содіоаръ!
 Драгъ, штіі къ ам скъпатъ
 Де ровіеа чеа амаръ!
 Че атътъ не-аз апъсатъ!
 Де-акъм дрептъ воерізълъ п'аре
 Къ лъпці коарне-а не пърта;
 Лъкрърі въде фоарте таре,
 Че ціганълъ деправа.

Тръеаскъ
 Гіка,
 Домнеаскъ!
 Бра!!

Да фа, къ 'н алгі Домніе
 Астъ треавъ с'аз фъзкъ,
 Ші ціганълъ ка съ фіе
 Опъ нъ вітъ де въндътъ,
 Съі деа домнълъ съпътате
 Ані де-лъпці ші феріціді;
 Къі зн Пріонъ плінъ де дрептате
 Спріцінъ челор аспріціді,

Тръеаскъ
 Гіка,
 Домнеаскъ!
 Бра!

Аша драгъ Мърізкъ
 Маі мълъ фрікъ нъ пърта,
 Къ не свъшпълъ тъз Стъпкъ
 Де ла сіпъ ціл ва лза;
 Ка съ'л въндъ фъръ мілъ,
 Ла зн алтъ, ла зн стръпкъ;
 О,і къ воіе, орі пріп сілъ,
 Азі стъпълъ лі крештінъ.

Тръеаскъ
 Гіка,
 Домнеаскъ!
 Бра!!

Нічі не тіне де-азі ла кърте
 Цізпънеаса те а стълчі
 Не спінаре дъндъці съте
 Віноватъ фъръ а фі
 Орі къ пріставълъ не міне

Мъ ва стръпкъ 'н ланце кзмпліте
 Фъръ-асеміне ам спъне
 Карей кріма, ч'ам фъкътъ:
 Тръеаскъ
 Гіка,
 Домнеаскъ!
 Бра!!

Noi de-акъма длапте,
 Лівері, лівері, тоці сълптеъ
 Веніці фраці дар, ръці фіервінте
 Кътръ черізрі съ 'н пълдътъ.
 Ші 'нкъ-одатъ къ гласъ таре
 Съ тръеаскъ! съ стрігътъ,
 Ші міністрії, че 'н лъкраре
 Аз пъс фапта че відемъ.
 Тръеаскъ
 Гіка
 Домнеаскъ!
 Бра!!

Де-ар да Домнълъ съ маі віе
 Шачеа време че дорітъ;
 Не ла сате школі съ фіе,
 Даторіці, лецеа съ штітъ;
 Къчі п'аі фост іп лівертате
 Еакъ-ачесте п'аі штізтъ,
 Ешті дрътеці дп тіпъ де поанте
 Не зн цертъ некъпоскътъ.
 Тръеаскъ
 Гіка,
 Домнеаскъ!
 Бра!!

Де-ар маі вреа дукъ с' ацізте.
 Ші царанълъ а скъпа,
 Де Полтъ, зіле, іскодіте
 Де ачеі че і дмпіла.
 Дар ші-ачеастъ време възпъ,
 Къ веніва, съ сперътъ,
 Пъпъ атъичеа 'нпрезпъ
 Къ гласъ таре съ стрігътъ.
 Тръеаскъ
 Гіка,
 Домнеаскъ!
 Бра!:

Г. Т.